

Dr. Molnár Gyula-életútinterjú

Készítette: Magyar Ernő

A beszélgetés időpontja: 2025. július 27., Szeged

Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Magyar Ernő:

Ön Szegeden született a II. világháború utolsó előtti évében. Milyen családból jött, szülei mivel foglalkoztak?

Dr. Molnár Gyula:

Anyám makói hagymatermelő parasztcsaládból származik. Anyai nagyanyám, aki velünk élt az utolsó éveiben, sokat mesélte, hogy kiment hajnalban a hagymaföldre kapálni, egy nagy fa árnyékában ebédelt, majd estig folytatta a munkát. Ami azért különleges, mert a kézi művelésű hagymatermelés Makón már a múlté. Apai ágon se a nagyapámat, se a nagyanyámat nem ismertem, de azt tudom, hogy nagyapám Szegeden cipész és szocdem vezér volt. Állítólag a sírját megjelölték a szocdemek is, de sajnos nincs meg a sír helye. Nagyapám Szegeden született, de a szülei Kolozsvár mellől költöztek Szegedre Trianon után, tulajdonképpen úgy, mint az Egyetem is. Bizonyíték gyanánt apám hátrahagyott vastag füzete szolgál, amit saját kézzel írt. Ő aztán festékes inasból felküzdötte magát a Vegyianyag Nagykereskedelmi Vállalat igazgatóhelyettesévé.

Magyar Ernő:

Volt zenész a családban?

Dr. Molnár Gyula:

Anyámnak és apámnak annyi, hogy nagyon lelkesen jártak a dalárdába, kóruséneklésre. És szépen, tisztán énekeltek, később, amikor zeneiskolába jártam tíz éves koromtól kezdve, akkor főleg meg tudtam állapítani. Apám harmonikázott, és állítólag még bendzsóval is próbálkozott, de ez olyan amatőr, otthoni dolog volt. Nagyanyám, aki velünk élt, nagyon sok népdalt énekelgetett otthon. A húgom is tanult zenét, így végül egy rossz zongorát vettek apámék, és bár én klarinétozni tanultam, de nagyon érdekelt a hangszer és egy pár akkordot meg tudtam már fogni a zongorán. Nagyanyám odaült mellém, énekelte a dalokat, és akkor én valahogy próbáltam kísérni. Először autodidakta módon, de később, mikor beteg lettem és a klarinétot abba kellett hagynom egy darabig, a zeneiskolában áttértem zongoraszakra.

Magyar Ernő:

Zenei tanulmányait, mint említette, klarinéton és zongorán végezte. Miért e két hangszeret választotta?

Dr. Molnár Gyula:

A Madách Imre Általános Iskolába jártam, ahol nagyon jó énektanárom volt, aki annak idején főként népdalokat tanított. „Gyere fiam, énekelj el”, mondta Veress Laci bácsi mindig. Nagyon sok népdalt tudtam, de érdekelt a furulya is. Ezért apámék megfogadtak egy főiskolás lányt, aki óvónőnek készült, nekik kötelező furulyát tanulni, és jól is játszott, sőt arra is emlékszem, hogy nagyon szép lány volt. Az iskola mellett, a Lechner téren ültünk a fűben és ott tanított. És akkor pontosan ezeket a dalokat, amiket én már az iskolában tanultam, segített megtanulni a furulyán is. Ez azért volt érdekes, mert a furulya az alapja minden fúvós hangszernek, főleg a fafúvósoknak.

Aztán egy május elsejei felvonuláson családotól átmentünk a régi hídon, a tömeggel együtt kikötöttünk a Vigadóban, ahol legalább 800 ember fért el. Apámék kártyáztak, söröztek, beszélgettek, miközben egy öttagú zenekar játszott. Én meg odamentem, néztem a szaxofonost, aki klarinétozni is tudott. Amikor aztán felvette a hangszeret, belefűjt... na, akkor az a hang elbűvölt. Rohantam apámhoz, odacipeltem a színpadhoz és azt mondtam, hogy én ezen akarok tanulni!

Így beíratott a Tábor utcai zeneiskolába. Szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom az ottani épületben volt. Klarinétra viszont a konzervatórium épületébe kellett átjárni, ahol a tanárom Deák József volt, aki sok jó

klarinétost felnevelt. Szegény apám jól ráfaragott az első klarinétom megvásárlásával. Budapestről szerezte, el is utazott érte, jó drágán megvette, de itthon kiderült, hogy hibás. Szerencsére Deák tanár úr értett annyira hozzá, hogy megjavította, így már használható volt. Amikor jött a szívbetegségem, orvosi javaslatra nem fújhattam, így áttértem a zongorára. A zongoratanárom Papp Izabella volt, aki megmutatta, hogy a könnyűzenéhez is kell a kottaolvasás.

Magyar Ernő:

Hogy került a dixie¹ a látókörébe, miként szerette meg, és miért döntött úgy, hogy ez a zene lesz a meghatározó az életében?

Dr. Molnár Gyula:

Középiskolát a Radnóti Gimnáziumban² kezdtem. Tizennégy év körül voltam, már tudtam zongorázni, de legfőként klarinétozni, amikor is hívtak a Tóth vendéglőbe játszani. Híres hely volt akkor, egy öttagú zenekar játszott ott. De előtte, még általános iskolásként, egy zongorista társammal, Csanádi Lajossal és a roma származású dobossal, Czutor Bélával játszottunk már itt-ott, például iskolai bálokon. És mivel egész jól szolmizáltam Holló Sándorné szolfézsztanárnő jóvoltából, a rádióban futó slágereket, mint például a *Csinibaba*, megtanultam, és azokat adtuk elő. Na, a Tóth vendéglő zenekarának szaxofonosát, Faragó Gyuszt elvitték katonának. Horváth Béla, a zenekar vezetője, valahogy megtudta, hogy jól játszom, és felkeresett. Szabályosan kikért apámtól, mert szombaton és vasárnap éjszakába nyúlóan kellett játszani. Apám nem gördített akadályt, miközben mégiscsak sumákban kellett játszanom, mivel a Radnótiban volt egy komoly szabály: gimnazista este nyolc után nem tartózkodhat az utcán. De előbb-utóbb mégis kitudódott, és Dr. Bánfalvi József igazgató behívatott az irodájába. Én igazgatói fejmosásra és intőre számítottam, de nagy meglepetésben volt részem. Kiderült ugyanis, hogy az igazgató, ugyan nem titokban, de nem is túl nyilvánosan, a Magyar Nótaszerzők Szövetségének az elnöke volt. Azt mondta, hogy mivel jók a jegyeim, nem bánja, ha zenélek, de azt a lelkemre kötötte, senkinek ne mondjam, hogy ő adott rá engedélyt.

És akkor, ott a Tóth vendéglő zenekarában ismerkedtem meg a dixieland zenével, hacsak nem előtte, mert Csanádi Lajossal már egy-két számot játszottunk, például a *When The Saints Go Marching In*-t vagy más hasonló swing alapú világslágert. A Tóth zenekar át tudott alakulni dixieland zenekarrá, úgy, hogy a bőgős lerakta a bőgőt, fölvetett egy harsonát, és abban a pillanatban megvolt a dixie triumvirátus, tehát a trombita, klarinét, harsona. Továbbá a zongorista meg a dobos. A gitáros pedig lemélyítette a hangszerét, mert nem volt bőgő.

Magyar Ernő:

Van kritériuma, hogy milyen hangszereknek kell lenni egy dixieland zenekarban?

Dr. Molnár Gyula:

Amit úgy neveztem, hogy fűvós triumvirátus, annak mindig elő kell fordulni. Továbbá a kísérő- vagy ritmus szekció: a bőgő, zongora, dob. Ez egy meghatározott dolog, az 1910–20-as években alakult ki, akkoriban minden dixie zenekar így állt fel. Hat-hét tag, és akkor már össze is áll egy dixieland-zenekar, tulajdonképpen a mai napig. Érdekesség, hogy a kísérő hangszerek között előfordul még a bendzsó, mely a countryzenéből származott át a dixie-be.

Kevés taggal nem lehet dixieland-zenét játszani. Aki tájékozatlan, a mai napig is azt kérdezi, hogy gyertek már el négyen! És akkor el kell magyarázni, hogy mi miatt nem tudunk elmenni négyen játszani. Nyilván a pénz miatt gondolja ezt, akkor ugye nincs képen ezzel a dologgal.

De visszatérve a dixie „megtalálására”. Mikor a betegségem, a szívizomgyulladás kialakult, a kórházban megismerkedtem egy sráccal, Gallé Lászlóval,³ aki azóta Széchenyi-díjas ökológus professzor lett. Neki volt

¹ A jazz zene, főként fűvósokra épülő, egyik legkorábbi irányzata, mely New Orleansban alakult ki, majd terjedt el New Yorkban és Chicagóban. Jellemző a polifonikus improvizáció és a virtuóz játék. Egyik világhírű képviselője Louis Armstrong.

² A mai Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium.

³ Gallé László (1942) Széchenyi-díjas biológus, a Szegedi Tudományegyetem professzora.

otthon egy kölcsön lemezjátszója lemezekkel. Louis Armstrong, Ella Fitzgerald, Louis Prima és komolyzenei felvételek is. Amikor hazaengedtek, átmentem hozzá, és hallgattuk ezeket a zenéket, majd rohantam haza, és próbáltam fejből lejátszani a klarinéton.

Zongoratanárnőm, Papp Izabella meghallotta, hogy én könnyűzenét játszom és próbálta bevonni a zongora-órákra ezt is. Hozott kottákat, mindenféle könnyűzene volt benne, rock and roll, jazz, dixie. Ő kitűnő kottista volt, úgyhogy egy az egyben lejátszotta ezeket. Meg kell mondjam, magamban elámultam, mivel 1957-et írtunk, és ez rendkívüli kuriózum volt.

Kitérőként: akkor megállapítottam, mély szakadék húzódik a klasszikus zenészek és a könnyűzenészek között. A különbséget a frazírozás⁴ használata jelenti. A komolyzenész eljátssza a darabot kottából, pontosan, mint egy jó mesterember – felismerhető és szép, de valami mégis hiányzik belőle. A könnyűzenében viszont a frazírozás adja meg azt a lazaságot, játékoságot és lendületet, ami miatt élő és izgalmas lesz a zene. Már fiatalon tudtam, mi az a frazírozás, mert a Tóth zenekarban, ahol a többiek valahogy megtanulták, hogyan kell a könnyűzenét „könnyűzenésen” játszani – akár improvizálva is, szabadabban. A frazírozás tehát ebben az esetben azt jelenti, hogy jazzesen, könnyedén, eltérve a szigorú kottától adjuk elő a zenét – amit egy klasszikus zenész sosem fog igazán elsajátítani. Persze ritka kivételek mégis vannak.

A jazz-zenélést viszont nem tanították, azt teljesen autodidakta módon sajátítottam el.

Magyar Ernő:

A Molnár Dixieland Band megalakulása miként történt, és van-e konkrét időpont, mely az alapítást jelöli?

Dr. Molnár Gyula:

A Tóth zenekar szép lassan feloszlott, több zenész elment máshová vagy abbahagyta a zenélést. De előtte, sokat játszottunk nyaranta az újszegedi Vigadóban. Ott voltak más zenészek is, így megismerkedtem sokukkal, akik Szegeden ilyen-olyan zenéket játszottak. 1964-ben jutottam el oda, hogy kellene csinálni egy olyat, amikor tényleg csak dixie-t játszunk. És akkor pontosan ezekből a megismert zenészekből, trombitás, harsonás (Mucsi Árpí), zongorista (Csanádi Lajos), bőgős, dobos, megalapítottam a hattagú zenekart. Az Ifjúsági Ház főelőadójának, Rózsa Gáborné Icának sokat köszönhetünk, mert biztatott, támogatott bennünket. A pincét a rendelkezésünkre bocsátotta, ahol próbálhattunk. Ott volt egy teljesen leharcolt zongora, amit szétevetett a penész, rosszabb volt, mint egy vadnyugati kocsmában, de valahogy kijött rajta a hang. Az emeleten volt egy közepes méretű terem, ahol talán 80–100 ember elfért, oda szervezte meg az első koncertünket. A pontos dátum pedig 1964. április 12-e, ekkor játszottunk ebben a felállásban először az Ifjúsági Házban. Ez tekinthető a Molnár Dixieland Band alapítási dátumának, ekkor még Szeged Dixieland néven. A dátumra azért is emlékszem ilyen pontosan, mert április 12. a nevem napja, Gyula nap.

De ez még nem minden! Ugyanis az Ifjúsági Ház stencilezett Jazz Híradót jelentetett meg. Ebbe, a kórházban megismert barátom, Gallé László írt egy recenziót. Kik léptek fel, milyen stílus... egy féloldalas, szabályos kritika. Ez ugye pár évvel az 56-os forradalom után. Nagy szó volt ez!

Magyar Ernő:

Igen, és itt merül fel a következő kérdés. A dixieland-stílus tipikus amerikai irányzat. Az afroamerikai gyökerű zene, a 20-as évekre, a fehér felsőbb osztályok kissé dekadens szórakozásának részévé vált. Ön szerint miért engedték „szabadon” játszani a szocializmusban, az elvtársakat miért nem zavarta?

Dr. Molnár Gyula:

A jól ismert Három T rendszere⁵ már ekkor is megvolt, és a Szegeden itt-ott ülő pártfunkcionáriusok, külön utasítás híján, gondolhatták, hogy ez semmiképpen nem támogatott, mert igen, ez Amerikából jött. Szóval ez a jazz inkább tiltott. Viszont az a csodálatos az egészben, és ezt pályafutásom következtetéseként

⁴ A zenei „mondatok” tagolása, hangsúlyozása, mint beszélt nyelvben egy vers elszavalása érzelmek árnyalt kifejezésével. Dr. Molnár Gyula itt azonban tágabb értelemben, a könnyed, improvizatív játéktípusra utal.

⁵ A Három T jelentése: tiltott, túrt, támogatott. A kommunista kultúrpolitika által alkalmazott kategorizáció.

mondhatom, hogy mindig adódott olyan személy, népművelők, akik ezt figyelmen kívül hagyták, és csak azt figyelte, hogy a zenészek érdemesek-e arra, hogy segítsenek, és akkor fű alatt segítettek. Hogy aztán később mit kaptak ezért felülről, azt már utólag nem tudhatjuk.

Aztán a hatvanas években berobbant a beat, nem lehetett megállítani a folyamatot, akkor kezdték ezt is elnézni. Tehát minket atrocitás ebből a dologból nem ért, hacsak az nem, hogy mellőztek. De nem úgy, hogy na, akkor ide ti gyertek, hanem egyszerűen annyira eluralta a beatzene a könnyűzenei oldalt, hogy a dixieland érdektelenné vált. Pedig akkor még tudták, hogy miről van szó, mert a mai fiataloknak aztán már tényleg fogalmuk sincs róla. 1958-ban, a Tóthnál a legnagyobb sláger a *When The Saints Go Marching In (A Szentek bevonulása)*. Erre örjöngtek, rocky-t táncoltak rá. Mert a szám kicsit tényleg olyan, mintha rock and roll lenne, pedig eredetileg egy, a 10–20-as évekből származó, ismeretlen szerző által írt, nevezzük úgy, dixie-népdal. Louis Armstrong csinált belőle világslágert.

Még valamit a zenekar nevééről. Mint említettem, első koncertünkön Szeged Dixieland néven léptünk fel, és úgy 68–69 tájáig így is maradt. Akkor a Szegeden élő, kiváló jazz-zongorista, Hulin István⁶ említette, miért nem rólam nevezzük el a zenekart. Mert igazából én kapartam össze a tagokat, én határoztam meg, hogy miket játszunk, én szerveztem mindent. Ismert volt itthon az 1957-ben alakult Benkó Dixieland, ahol Benkó Sándor volt az alapító, történetesen ő is klarinétos. Én kissé berzenkedtem tőle, nem akartam személyi kultuszt, de Hulin Pista azt mondta, hogy ha Benkó magáról nevezte el a zenekart, akkor innentől ti is Molnár Dixieland lesztek. A többieket nem zavarta, én pedig beadtam a derekam.

Magyar Ernő:

Kevesen tudják, de a dixieland előtt vagy mellett, beatzenekar alapítója is volt. A *Kristály* zenekar meghatározó volt a szegedi könnyűzenei életben, tagja volt például Boncz Géza⁷ is. Mesélne erről? Mennyi-
meddig létezett ez a formáció?

Dr. Molnár Gyula:

Mint minden, ez is a Tóth vendéglővel kezdődött. Ugyanis ott, talán a csárdáson kívül szinte mindent játszottunk. Nagy világslágereket, rock and roll-t, bossa-novát, na és bejött a twist.⁸ Ez utóbbiból baj is lett. A színpadról néztük, amint hullámszik a tömeg, fel volt pörögve mindenki, de a vendéglátóhely igazgatója, egy bizonyos Szépe elvtárs ezt nem tűrte, mert azt hallhatta az elvtársaktól, hogy ez tiltott. Rendszeresen feljött ilyenkor a színpadra, hogy leállítsa a zenét. Na, ez nem mindig sikerült neki, – mert a közönség követelte – így megesett, hogy szabályosan kitépte a számból a szaxofont. Aztán szép lassan beszívárgott a beat is. Úgyhogy én ezeket a számokat ismertem, tudtam játszani, és itt Szegeden, a többi zenésszel együtt, nagyjából tudtuk is, ki hol játszik, milyen stílusban van otthon. Egyszer, 1963-ban, az utcán sétálva, összefutottam pár zenész haverommal, Baneth Péter zongoristával, Bokor Andris basszusgitárossal. Azt mondták, szerveznek egy zenekart, mert Ki Mit Tud? lesz a belvárosi moziban. Kellene nekik egy szaxofonos, mert akivel eddig tárgyaltak, előző nap disszidált. Kérdezték, ráérek-e. A Tóth már szétesőben volt vagy már nem is létezett, a dixie-nek kevés fellépése volt, úgyhogy igent mondtam. Elmentem néhány próbára és összeállt egy öttagú beat-zenekar, mely a The Dave Clark Five⁹ felállítására hasonlított, mely a Beatles komoly konkurenciája volt akkor. Ez azért érdekes, mert a korai beat-zenében még volt fúvós, legfőként szaxofon. De aztán a gitárőrület lesöpörte a fúvósokat. Volt is egy rossz élményem a Kristályban. Egyszer egy rosszindulatú, kissé kaptos néző felkiáltott a színpadra, hogy mit akarok én ezzel a vasdarabbal, menjek haza, tegyek rá húrokat és úgy jöjjenek vissza! Na, ez nekem eléggé rosszul esett, de jól jellemzi a kor zenei közhangulatát, hogy csak a gitár az igazi hangszer.

Magyar Ernő:

⁶ Hulin István (1941–2018) jazz-zongorista, zeneszerző, orvos, a szekszárdi jazzélet központi figurája. 1982 és 2018 között a *Szekszárd Jazz Quartet* tagja volt.

⁷ Boncz Géza (1944–2000) humorista, író-szövegíró, a *Kristály* zenekar tagja volt.

⁸ Twist vagy tviszt: leginkább a hatvanas években népszerű tánczenei műfaj, illetve a twist-zenékre előadott táncstílus.

⁹ Angol beategyüttes 1958 és 1970 között. A Beatles és a Rolling Stones után a harmadik legsikeresebb zenekar volt. Az együttes feloszlása után, Dave Clark zenei- és tévés producerként és rendezőként multimilliomossá vált.

A Kristályban billentyűzött is egy ideig, miért került erre sor?

Dr. Molnár Gyula:

Igen, a zenekar organistája, Maródi Antal szolnoki volt, és előbb-utóbb neki vissza kellett menni a városába. Neki volt egy komoly hangszere, de azt vitte magával. A fellépések helyszínein voltak néha zongorák, de arra nem lehetett számítani. Így osztottam-szoroztam és a megtakarított pénzből vettem egy elektromos orgonát. És ugye én tanultam zongorázni, így egy időben én billentyűztem.

Magyar Ernő:

A zenekar neve miként alakult ki?

Dr. Molnár Gyula:

Baneth Péter találta ki, de először angolul, Crystals formában. De mivel létezett már egy ilyen nevű zenekar (The Crystals) Amerikában, és nem akartunk balhét belőle, inkább magyarosítottuk. Így lett Kristály.

Magyar Ernő:

Voltak saját számaik?

Dr. Molnár Gyula:

Eleinte nem voltak még saját számaink, csak akkor kezdtünk írni sajátokat, úgy '65-től kezdődően, amikor az Illés meg az Omega eljutott arra a fokra, hogy ők is megpróbálnak saját számokat írni magyarul. Mert először ők is angolul énekelve játszották a híres slágereket. És aztán valahogy Szörényi ráérezett arra, hogy akármilyen jót is, rosszat is, de írjunk saját, magyar számot. Ő tulajdonképpen ezzel lett híres, ezzel robbant be, és ez eljutott hozzánk, mert a tévében láttuk.

Magyar Ernő:

A hangszereken túl, a technikai háttér saját volt?

Dr. Molnár Gyula:

Ez is, az is... Mindenkinek volt saját hangszere, mondjuk a gitárosnak csehszlovák Jolana márkájú gitárja volt. Az orgona meg NDK Matador volt.

Az erősítés pedig, amin játszottunk? Hát, azon ma szétröhögné magát valaki, ha ért hozzá. A basszusgitáros volt köztünk a „leggazdagabb”, mert neki volt egy BEAG erősítője, ami írd és mondd, 12,5 wattot tudott. Volt négy csatorna rajta, kettő gyöngébb, kettő erősebb, és ezen ment az egész zenekar. De ehhez hangfal nem volt, azt külön mi készítettünk. A technikuskunk előkeresett valami akusztikai egyetemi tankönyvet, és abból néztük ki, hogy hogyan kell hangfalat csinálni. Így az első hangfalunk tulajdonképpen egy háromlábos álló deszka volt, amibe négy-öt db tenyérnyi hangszórót eszkábáltunk. De működött.

Magyar Ernő:

Boncz Géza hogyan került az együttesbe?

Dr. Molnár Gyula:

1963 után már kezdett elterjedni a nevünk itt Szegeden, de szép lassan „elfogytak” a zenészek, mert érettségi után, ki-ki vagy hazament távolabbi városba vagy elment egyetemre, így én lettem a zenekarvezető. Keresni kellett új tagokat. A zenészek mellett jött képbe Géza, aki egy rocker volt, rendkívül jó dumával. 1964 táján csatlakozott a zenekarhoz, de nem mint zenész, hanem mint mindenese, csörgőzött, road-kodott és a szövegeivel röhögtette a bandát meg a közönséget. Később szövegeket is írt, ilyen a *Villon ballada* és a *Megyen a hegyen a turista*.

Magyar Ernő:

A Kristály zenekarnak Szegeden volt egy klubja, ahová némi exkluzivitást tartva, csak bizonyos számú néző mehetett be. Sőt, tagsági is volt. Ezt miért találták ki, mi volt a cél?

Dr. Molnár Gyula:

Ahogy egyre ismertebbek lettünk Szegeden, hívtak minket ide-oda. Bálakba is, meg koncertezni. Aztán Tráser László – a Tiszti Klub kultúrosa – látta meg bennünk a fantáziát, így a Deák Ferenc utcai „Dózsá” pinceklubba hívott meg minket próbálni és játszani. Végül csütörtökönként lett egy állandó napunk, amikor telt házzal zenéltünk. Ha este hétkor kezdtünk, akkor 6-kor már gyülekeztek. És, fogalmazzunk úgy, irdatlan nagy bulik voltak. A rendőr- és katonai vezetők nem is tudtak róla, mert Tráser Laci tartotta a hátát. Ha valami felsőbb vezető elvtárs arra járt, valahogy mindig elterelte, mert ha azt, ami ott ment, meglátja... na abból nagy balhé lett volna. Később, 1968-ban, mégiscsak el kellett onnan jönnünk, akkor kerültünk a Juhász Gyula Művelődési Házba, ott volt a klubtagság, mert már annyian jöttek, hogy konkrétan nem fértek el.

Magyar Ernő:

A Kristály zenekar miért szűnt meg? Esetleg tudható-e, miért nem lett országos hírű?

Dr. Molnár Gyula:

Próbálok szépen fogalmazni, nem megbántva senkit, mert végül is jó barátok voltunk, de az alkohol tönkretett mindent. A fiúkat elkapta a gépszíj, minden buli előtt rendesen beittak, de annyira, hogy az már a minőségi játék rovására ment. Én sem vagyok absztinens, de a mértéket mindig is tudtam. Én veszekedtem velük, ők meg velem, hogy mit szólok bele. Ezért 1969-ben kiléptem a zenekarból, mert nekem a zene az szent, és részegen nem lehet jól zenélni. Nekem végül is ott volt a dixieland, úgy döntöttem, innentől arra koncentrálok.

Pedig lett volna több alkalom, több komoly lehetőség a kiugrásra. Rejtett potenciál a zenekarban, hogy országos hírű legyen, mert itt, Dél-Alföldet „leuraltuk”. Egyik eset az volt, amikor eljutott a hírünk Szörényiekhez. Ők meghívtak a klubjukba, hogy a háromórás koncertjükből egy órát nekünk adjanak. Hogy ne kelljen felcipelni a hangszereinket, felajánlották, játszhatunk az ő cuccaikon. Igen ám, de mi nem ismertük az ő modernebb hangszereiket. A beállítások, a hangszínek, szóval nem esett kézre semmi, főként, hogy a fiúk most is kissé kapatosak voltak, bár nem voltak berúgva annyira. Ezért nem sikerült jól a koncert, nem is lett folytatás, nem maradt az egész több, mint egy kirándulás.

A másik lehetőség 1967-ben vagy 68-ban volt. Akkor a szegedi KISZ Bizottság szedte össze a zenekarokat, beat, jazz, dixie és két busszal elvitt minket a Salgótarjáni Könnyűzenei Fesztiválra. Ott jól szerepeltünk, főként a *Villon balladá*val. Arany Diplomát kaptunk, de ez akkor nem sokat jelentett.

Magyar Ernő:

A *Villon ballada* mint a szegedi ifjúság beat-himnusza, az Ön szerzeménye, Boncz Géza pedig a szövegírója. Hogyan került a slágerlista élére?

Dr. Molnár Gyula:

Budapesten, az Ifjúsági Parknak volt egy kb. 200 fős magnós klubja, akik egymástól vették át a számokat. Mindenféle külföldi és magyar slágereket. Ennek a magnós klubnak a vezetője egy sztereo Akai magnóval felvette a *Villon balladát*. Ez aztán elterjedt az összes klubtag magnóján és bekerült a pesti köztudatba. Egyszer aztán jött egy srác és mondta, te Gyula, tudod, hogy vezeti a slágerlistát a *Villon*? Ki van téve az Ifi Park bejáratához. Na, külön felutaztam és megnéztem. Valóban ott volt. Két lista, egy külföldi és egy magyar. A hazain ott volt hetekig az első helyen. De ennek végül szomorú, szégyenteljes folytatása lett, mert ez lehetett volna a harmadik kiugrási lehetőség.

Én, a Dixieland Band révén már némileg ismert voltam a rádióban, és személyesen jó kapcsolatban voltam Kiss Imrével.¹⁰ Említettem neki a Kristályt, meg hogy a lista élén van. Azt mondta, akkor menjünk fel, vigyünk öt számot, köztük a *Villon balladát*, és a 8-as stúdióban készítenek egy felvételt. Az ominózus nap előestéjén a fiúk megint berúgtak, olyan másnaposan jöttek, hogy sem játszani, sem énekelni nem tudtak.

¹⁰ Kiss Imre a Magyar Rádió zenei szerkesztője 1961-től 1994-ig. Személye megosztó, egyesek nagyhatalmú politikai kádernek tartották, míg mások szerint a minőségi jazz és könnyűzene eltökélt támogatója volt.

Nekem eléggé kínos volt, hiszen én szerveztem. Ráadásul azt ígérték, hogy ha ez jól sikerül, akkor készítenek egy albumot. Hát ez elmaradt, és jobb híján, ha már szabad volt a stúdió, felvettünk néhány klarinétos számot, ami nem is oda illő volt akkor. Végül is, mint korábban említettem, valahol itt érett meg bennem a gondolat, hogy kilépek a zenekarból.

Ami érdekes, hogy a *Villon ballada* országosan úgy lett ismert, hogy különböző zenekarok az országban elkezdtek játszani. Igen ám, de sehol nem mondták, hogy ez a mi számunk, hanem sokszor sajátjukként adták elő. Konkrétan például Kaposvárról hozta valaki a hírt, hogy ott egy zenekar sajátjaként adta elő. De én akkor már nem foglalkoztam ezzel.

Magyar Ernő:

Visszatérve a Dixielandra. Sokat jártak külföldre, a keleti blokkban szinte mindenhol voltak, de a vasfüggöny mögött is számtalan felkérésük volt. Mennyire volt érezhető a népszerűség, és mi volt a különbség egy nyugati és egy KGST-beli fellépés között?

Dr. Molnár Gyula:

Ennek az elindulását is Kiss Imrének köszönhetjük. Ő ugyanis először a Salgótarjáni Könnyűzenei Fesztiválon hallott minket először élőben. Megjegyzem, a Molnár Dixieland Band mindig kapott díjakat. Első évben ezüst, később arany diplomákat. Szóval Kiss Imre felajánlotta, hogy készítenek velünk a rádióban felvételt, ez nagy megtiszteltetés volt akkor.

Ezzel szoros összefüggésben volt egy történet: Garay Mártáról¹¹ említést kell tenni, mert ő az egyik legkiválóbb zongorista-énekes volt a Molnár Dixielandban. 1965-től ismertük, néha besegített a Kristályba. Amikor a rádiófelvétel közeledett, az akkori zongoristánkat elvitték katonának, és előre lehetett tudni, a felvételre nem fogják kiengedni. Így szóltam Mártinak, hogy kellene játszani a rádiófelvételen. Eljött, és olyan jól sikerült, hogy aztán negyven évig ő lett a zongoristánk és énekesünk. 2022-ben hunyt el, nagy űrt hagyva maga után.

Szóval, a rádiófelvétel jól sikerült, Kiss Imrével jó kapcsolatba kerültünk, aki aztán bevezetett minket az Interkoncert¹² világába. Így 1972-ben már ki is jutottunk egy csehszlovákiai dixieland fesztiválra. Ott a zsűri tagja az az Albert Nicholas¹³ volt, aki Louis Armstrong zenekarában is klarinétozott. Ő, illetve a zsűri Európa Klasszis diplomát adott nekünk. Innentől „ment a szekér”, mert 1973-ban Drezdába hívtak a Nemzetközi Dixieland Fesztiválra. Ott Mártával nagy sikereket értünk el, így oda még tizenháromszor visszahívtak. Újabb érdekesség, hogy ott az első pár évben, Szeged Oldtimers néven léptünk fel. Ezt is Kiss Imre javasolta, szerinte a „Molnár” a németeknek nem hangzik jól, nem tudják kiejteni. Nem mintha tudnák, hogy Szeged hol van, mert egyszer egy műsorvezető úgy konferált be minket, hogy „Szeged Oldtimers aus Budapest”! Vices volt.

A két legtávolabbi pont, ahová meghívtak minket, az Toledo és Novoszibirszk. Meglepő módon, a keleti turné sokkal szervezettebb, pontosabb volt. Elámultunk, hogy a szovjet városok művelődési házaiban micsoda modern és drága berendezések voltak. Olyan színháztermekben játszottunk, ahol plüss fotelek, felújított színpad és kiszolgáló rész meg Steinway-zongora volt. Fantasztikus volt, bár már akkor is sejtettük, ez nekünk szól, ez egy kirakat, hogy lássuk, a kultúra milyen fontos számukra – kultúra jeszty¹⁴! A turné egy hónapos volt, repülővel vittek mindenhova minket. Nagyon precíz volt a szervezés is, melyet két kísérőnk, egy ukrán színésznő, aki tudott magyarul, és egy orosz fiú vezényelt le.

¹¹ Garay Márta (1946–2022) zongorista, a 1976 és 2008 között a Szegedi Nemzeti Színház tagja, korrepetitora, a 1971-től a Molnár Dixieland Band zongoristája, Harangozó Gyula-díjas.

¹² A magyar előadóművészek külföldi turnéinak megszervezése és lebonyolítására, valamint a külföldiek Magyarországra hozatalára 1960-ban alapított szervezet. Hivatalos nevén: Nemzetközi Koncertigazgatóság.

¹³ Albert Nicholas (1900–1973) amerikai dzsesszklarinétos.

¹⁴ Orosz nyelvű szöveg, jelentése 'van kultúra'.

Na, Toledóban teljesen más volt. A szegedi testvérvárosi viszony révén kerültünk oda, de elég lazára vették. Egy kapcsolattartó hölgy volt, aki kibérelt nekünk egy házat, önkénteseket toborzott segítségnek és kísérőnek. A házban nagyon meleg volt, mert nem volt klíma, a napi háromszori étkezés pedig úgy jött össze, hogy a magyar diaszpóra tagjai beosztották egymás között, innen-onnan házaktól, ki, mikor hoz nekünk enni. Itt nem színházban vagy nagy színpadokon játszottunk, hanem ahová csak meg tudták szervezni. Templom, jachtkikötő, bárók. A helyi kocsmá volt a legjobb, mert ott egy dixieland-zenekar játszott és velük összeálltunk. Az jó volt nagyon, de mindenhol jó szívvel muzsikáltunk, mert nagyon szerettünk játszani. Volt egy meglepő dolog, amire nem számítottunk. Magyar Napok voltak, valószínűleg annak apropóján kerültünk ki, és felkérték, hogy egy templom lépcsőjén játsszuk el a magyar himnuszt. Az megható volt.

Magyar Ernő:

Két jelentős és népszerű dixie-zenekar volt Magyarországon, Önök és a Benkó Dixieland Band. Milyen volt a kapcsolatuk, és volt-e közös fellépésük vagy külföldi turnéjuk?

Dr. Molnár Gyula:

Hogy teljesen tiszta képet lássunk ebben, ahhoz meg kell említenem, hogy Benkó Sándor egy kissé akarnok típus volt. A rádiós Kiss Imre szintén, egyik sem engedett, ha valamin összefeszültek. Egyszer aztán úgy összevesztek, hogy Imre kvázi kitolásként vitt fel minket Budapestre, illetve később is folyamatosan szponzorált. Ez így kissé egyszerűen hangzik, és valójában ennél bonyolultabb a történet, de ez is benne van. Benkó minket azonnal konkurenciaként kezelt, és ez majdnem örökre meg is maradt. Kár volt, mert ő Pesten mindenkit ismert, bármit el tudott intézni, mi itt Szegeden hiába ismertük a helyi vezetőket, újságírókat, azzal pont nem mentünk semmire. De mégis olyan komolyan vette, hogy amikor fülébe jutott, Márta elment szülni, és majdnem két évre leálltunk, akkor ő íratott egy cikket a helyi lapban, hogy milyen kár ezért a Molnár Dixielandért, pedig milyen jó úton jártak. Gyakorlatilag leírt minket a színpadról, itt a saját hazánkban, mert országos lapban meg sem jelent a cikk. De az is irritálta őt, hogy meghívtak minket Budapestre, egy Molnár utcai klubba, ahol havonta játszhattunk fővárosi dixie-rajongók előtt. Vagy Debrecenben egyszer a Kiss Imre meghívott nekünk egy bendzsóst, Eddy Davis-t. Na, Benkóék hamarabb értek oda és tulajdonképpen lenyúlták előlünk. Kiss Imre nagy botrányt csapott, de akkor már késő volt, mert ők már együtt begyakoroltak. Szóval Benkó egy igazi pesti csibész volt. Aztán szép lassan megváltozott a dolog. Talán a zenekar többi tagja szólt neki, hogy nem kell bántani Molnárékat, aranyos vidéki fiúk, kevés ilyen zenekar van, nem fogjuk kiütni őket a trónról. Így is lett, mert amikor Nyíregyházán a színpad mögött bemutatott Joe Murányinak, akkor azt mondta, bemutatom Magyarország legjobb dixie-klarinétosát. Nem lettünk barátok, de azt hiszem, a közös tisztelet mindig is megvolt. Benkó Sándornak óriási érdemei voltak abban, hogy a zenekara rendkívüli népszerűsítésével a dixieland, és ezáltal a jazz műfaját 1957-es alakulásuktól kezdve haláláig elismertesse és felszínen tartsa.

Végül oda jutottunk, hogy amikor már halálos beteg volt, és lent játszottak Szegeden, a színpad mögött odahívott és azt mondta, Gyula, légy szíves, játssz pár számot helyettem, amíg én kipihenem magam. Egy hónap múlva halt meg.

Magyar Ernő:

Őn nemcsak zenész, hanem ornitológus, a Szegedi Tudományegyetem nyugalmazott címzetes docense. Természetfotós, természetbúvár, több, a témával foglalkozó egyesület, civil szervezet tagja, vezetője és alapítója. Ennyi tevékenység, a sikeres zenei karrier mellett, miként fér bele az idejébe? Illetve van-e fontossági sorrend?

Dr. Molnár Gyula:

1962-ben jelentkeztem az egyetemre, biológia-kémia szakra, annak ellenére, hogy a szüleim azt szerették volna, hogy orvos legyek. De én 13–14 évesen már rájöttem, ha én nem tudok meggyógyítani egy beteget, abba én betegszem bele. Az, hogy én csak zenével foglalkozzam egész életemben, nem lett volna reális gondolat, így a biológia győzött. Azóta is párhuzamosan művelem a biológiát és a zenélést, nincs fontossági sorrend. Az, hogy be tudjam osztani, abban a feleségemnek is szerepe van, aki helytállt itthon, amíg én turnén voltam. Megjegyzem, megismerkedésünk is a Kristályhoz köthető, mert Garay Márta barátnője volt és lejárt

a bulikra. Az ornitológia, a madarak szeretete még az általános iskolából indult. Az akkori osztályfőnököm tanított meg madárodút készíteni. Belvárosi gyerek lévén, csak apám egyik barátjának városszéli kertjében tudtam elhelyezni, és az első évben bele is költözött egy szécinege. Ahhoz én kijártam biciklivel, szinte minden nap. A fényképezés pedig úgy adódott, hogy amikor már kezdtem meg- és felismerni a madarakat, kijártam a Ligetbe figyelni őket, és olyankor vittem magammal egy kezdetleges fényképezőgépet. Egy alkalommal nagyon közel jött hozzám egy erdei pinty, és akkor azt lefotóztam. Utólag a fotólaborban kiderült, hogy a negatívon egy pont lett csak a madár. Láttam, hogy ehhez komolyabb felszerelés kell. Mérges lettem és elhatároztam, beszerezem, ami kell. Elolvastam sok könyvet és már láttam magam előtt az utat, amit be kell járnom. A zene itt úgy jön képbe, hogy a fellépéseken megkeresett összeg egy részét a fotós felszerelésre raktam félre. Apám is segített, így előbb-utóbb összeállt egy használható felszerelés. Aztán Beretzk Péter bácsival, a Fehér-tó atyjával jártunk ki páran a tóra, ahol sokat tanultam tőle is.

Magyar Ernő:

Számtalan díj, kitüntetés birtokosa, többek között a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét is megkapta 2004-ben (bár természetfotósként). Mégis, van-e olyan díj, amely az Ön számára kedvesebb vagy fontosabb?

Dr. Molnár Gyula:

A Lovagkeresztet a természetvédelmi tevékenységemért is kaptam, mert én nyolc különböző nagyságú területet tettem védetté a Dél-Alföldön. Zenei díjaim közül büszke vagyok a Csongrád Megyei Könnyűzenei Szakszervezet díjára, a Juhász Gyula-díjra. Ebben a szakszervezetben mindenki benne volt (vezetője, id. Kiszin Miklós adta ki az első engedélyemet, még a Tóth kocsmába), jazz- és beatzenészek, bárzongorista, kocsmai és lakodalmos zenész, valamint az éttermi cigányzenészek is. A díjat így a szakmától kaptam, és nagy büszkeség számomra, hogy ilyen széles zenész körben elismerték a zenei munkásságomat. A roma zenészekkel a mai napig köszönő és jó ismeretségi viszonyban vagyok. Akkor ott van az eMeRTon-díj, melyet először én személyesen, később a zenekar is megkapta. A rádióképes zenészek, zenekarok kapják. A zenekarnak számtalan díja van, különböző európai fesztiválokról, az egyik legerősebb a már korábban említett Európa Klasszis-díj. Pár éve a zenekart a Kossuth-díjra is felterjesztették, de azt végül nem kaptuk meg. Talán még eljön az az idő is.

Magyar Ernő:

A rendszerváltás után változott-e a helyzet zenei téren, akár a dixie megítélésében, népszerűségében?

Dr. Molnár Gyula:

Jelentősen lecsökkent az érdeklődés. Maga a stílus is kiment a divatból, tulajdonképpen csak a 60-pluszos korosztály ismeri. De úgy általában, az élőzene is kiment a divatból, rendezvényeken inkább „DJ-csapat” van. A mi aranykorunk, a csúcs időszakunk a nyolcvanas években volt. Akkor évi száz koncertet adtunk, Benkóék meg százhatvanat, ez most lecsökkent tízre. Aztán ott van a pénzügyi rész, mert héttagú zenekarként nehéz kihozni a matekot, általában nem tudnak annyit fizetni, hogy megérje. Mert én még 81 évesen is ugyanúgy próbálok játszani, meg ugyanolyan elánnal, és hiába fáj a hátam, én másfél órát lejátszok a színpadon, vezetem a műsort. Nem azt mondom, hogy nincs semmi bajom, mert a végén elfáradok, de én úgy érzem, hogy ugyanúgy csinálom, mint azelőtt, vagy legalábbis igyekszem. És szokták kérdezni: Gyula, még hogy? bírod egyáltalán ezt ősz fejjel, mintha húsz éves lennél? Nekem az óriási elismerés. Valószínű, hogy a stressz, az adrenalin és a kollégáim feldobnak. Viszont érdekes módon, sosem voltam lámpalázás, hisz gyerekkorom óta színpadon vagyok, hozzászoktam. Bezzeg Garay Márti, ő az volt, nagyon nehezen állt ki mindig a színpadra. Pedig, ha valakinek, neki igazán kár volt, mert egy őstehetség volt.

Magyar Ernő:

Van utánpótlás, fiatal zenészek vagy jazz-képzés?

Dr. Molnár Gyula:

Nagyon kevesen vannak, de ők is úgy fiatalok, hogy 40–45 évesek. Ők kirakatba való csodabogaraknak számítanak, ahogy szoktam mondani, ők az UFÓ-k. Az egész országban van három-négy trombitás meg

harsonás, aki ilyen zenét játszik, és őket mind ismerem. Szegeden van egyetemi szintű zenei képzés, és van velük kapcsolat, de nem tudok róla, hogy bárki is ismerné a műfajt.

Magyar Ernő:

Miként telnek a mindennapjai most? Van-e terve az elkövetkező időszakra?

Dr. Molnár Gyula:

Fúvósként, hetente legalább kétszer fél órát gyakorolni kell. A tüdőt, a szájat „karban kell tartani”, esetleg valami új fújástechnikát begyakorolni. Na most az is egy érdekes dolog, hogy nem tud összejönni a zenekar se sűrűn próbálni, mert az, hogy stílusban az én elképzelésemnek megfelelő zenészeket hozzak össze, azt eredményezte, hogy nem mindenki szegedi. Hódmezővásárhely, Szentendre, Érd, Kiskőrös... elég nagy a kör. Nagyobb koncertek előtt itt, Szegeden összehozom őket próbára, de csak egy-kettőre, mert le kell utazni, így van útiköltség is. Közben mindenkinek van főállása. Nehéz megszervezni, hogy mindenkinek jó legyen. Kisebb koncertet össze tudunk dobni próba nélkül, mert a repertoárunk elég nagy, de van, amikor a színpadon születik a zene. Nem túl gyakori eset, mert a közönség megköveteli azt, hogy flottul megszólaljon a zene a színpadon.

Itthon nagy fák vannak a kertben, van kitéve öt odú és madáritató, így elég sok madár jár ide. Szeretem hallgatni, nézegetni őket, így telnek napjaim. De nem állok le, a dixie örök!